

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยตามโครงการวิจัยและพัฒนา เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดเก็บภาษียาสูบ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประเภท คือ เพื่อพัฒนาระบบและเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งที่ร่วมโครงการจัดเก็บภาษียาสูบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเพื่อจัดทำตัวแบบในการจัดเก็บภาษียาสูบให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และระบบการดำเนินการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ

คณะนักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาโดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนาแบบการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการและทีมนักวิจัย สํารวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่นโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษียาสูบ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษี และศึกษาวิธีการจัดเก็บภาษีและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อมูลอัตราการเก็บภาษี และรายได้จากการเก็บภาษีต่อปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สํารวจองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ ทำการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีของแต่ละท้องถิ่นและศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บภาษียาสูบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้การจัดเก็บภาษียาสูบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นที่ยอมรับ โดยการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการและทีมนักวิจัยร่วมกันจัดทำตัวแบบสํารวจใช้ในการจัดเก็บภาษียาสูบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละจังหวัด นำตัวแบบการจัดเก็บภาษียาสูบ และวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้การจัดเก็บภาษียาสูบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ไปทดลองปฏิบัติ โดยร่วมกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ ติดตามและประเมินผลการทดลองปฏิบัติจัดเก็บภาษีตามตัวแบบการจัดเก็บภาษียาสูบ และวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้การจัดเก็บภาษียาสูบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จัดสัมมนาเผยแพร่กลยุทธ์แห่งความสําร็จในการเพิ่มขีดความสามารถการจัดเก็บภาษียาสูบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ร่วมโครงการ โดยดำเนินการควบคู่กับโครงการวิจัยและพัฒนา เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บภาษีน้ำมันเอง

จากการศึกษาพบว่าความสำเร็จของโครงการนี้เกิดจากการร่วมกันคิดร่วมกันพัฒนาโดยทีมงานของ อบจ.ที่ร่วมโครงการกับทีมนักวิจัยของสถาบันพัฒนาสยาม ทั้งนี้ร่วมกันพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือด้านข้อกฎหมาย ด้านการจัดเก็บภาษี ด้านเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บและด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ข้อสรุปจากผลการวิจัยและพัฒนาตามโครงการนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย อย่างไรก็ตามทีมนักวิจัยมีความเห็นว่าควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในการจัดเก็บภาษียาสูบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกัน ให้กลุ่มเครือข่ายมีระบบการจัดเก็บภาษียาสูบที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของแต่ละท้องถิ่นและมีการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลกันภายในกลุ่มเครือข่าย อันจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศสามารถจัดเก็บภาษียาสูบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายในระยะเวลาอันสั้น

Abstract

This study focuses on the capacity building of Provincial Administrative Organizations (PAOs) in tobacco tax collection. The purposes are to develop a system and a tool that improves effective and efficient way to collect tobacco taxes in PAOs participating in this project and to set a good example of collecting tobacco tax system that is appropriate for the PAOs' economy and society.

The researchers employ various research methods in this study. First, the research team gathers information about collecting tobacco tax data, taxpayer data, collecting methods, problems, tax rates and revenue by surveying each PAO's economy and society. Furthermore, the team understands the tax collection issues by analyzing PAO statistic. Also, in order to improve capacity of collecting tobacco tax by PAOs participating in this project, the research team creates a particular form of tobacco tax return for each PAO to test which a particular form is the most effective and efficient for PAOs. Last, the research team organizes a seminar on the strategy for successful collecting tobacco taxes by PAOs.

This study successfully improves legal systems, collecting tax systems, tax administrations and taxpayers in the PAOs. This accomplishment is resulted by the cooperation between staffs of PAOs participating in this project and the research team of Siam Development Institute.

In summary, the study results according to the objectives of the study. Moreover, the research team's recommendation is to promote and support PAOs to build up collecting tobacco tax networks with neighboring PAOs. This network will improve efficient collecting tobacco taxes that are suitable for each PAO's economy and society and will facilitate information transfer among PAO networks. As a result, this study will help PAOs to increase effectively collecting tobacco taxes in future.